

Notat

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

KOMMENTERET HØRINGSOVERSIGT

vedrørende

Forslag til lov om ændring repatrieringsloven (Bortfald af den resterende del af hjælp til repatriering og reintegrationsbistand i tilfælde af alvorlig kriminalitet m.v. begået efter repatriering m.v.)

17. december 2020

Udsendelse
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uim@uim.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

Sagsbehandler
Hinna Anwar

Sags nr. 2020-10831
Akt-id 1482580

1. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 30. oktober 2020 til den 27. november 2020 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Advokatsamfundet, Amnesti Nu, Amnesty International, Asylret, ATP, Bedsteforældre for Asyl, Centralorganisationernes Fællesudvalg CFU, Danes Worldwide, Danmarks Biblioteksforening, Danmarks Rederiforening, Danmarks Rejsebureauforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Danske Advokater, Danske Regioner, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Socialrådgiverforening, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder, Den Katolske Kirke i Danmark, Det nationale Institut for Kommuner og Regioners analyse og forskning - KORA, DIGNITY – Dansk Institut mod Tortur, DFUNK – Dansk Flygtningehjælp Ungdom, Dokumentations- og Rådgivningscenteret om Racediskrimination, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Finans Danmark, Finansrådet, Finanstilsynet, Folkehøjskolernes Forening i Danmark, Foreningen af Udlændingeretsadvokater, Foreningsfællesskabet Ligeværd, Forsikring og Pension, Frivilligrådet, Færøernes Landsstyre, Indvandrermedicinsk Klinik, Odense Universitetshospital, Indvandreradgivningen, Institut for Menneskerettigheder, International Organization for Migration (IOM), Kirkernes Integrationstjeneste, Knud Vilby (på vegne af Fredsfonden), Kommunalteknisk chefforening, KL, Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed (Kvindefredsligaen), Landsforeningen Adoption og

Samfund, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsorganisation af kvindekrisecentre (LOKK), Ledernes Hovedorganisation, Mellemløst Samvirke, Naalakkersuisut (Grønlands Selvstyre), Plums Fond for fred, økologi og bæredygtighed (tidl. Fredsfonden), Politiforbundet i Danmark, PRO-Vest, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Red Barnet, Refugees Welcome, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigsrevisionen, Røde Kors, Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for Socialt Udsatte, Sammenslutning af Danske Småøer, samtlige byretter, samtlige kommuner, SOS Racisme, Sø- og Handelsretten, Udbetaling Danmark, UNHCR Regional Repræsentation for Northern Europe, UNICEF Danmark, Work-live-stay southern Denmark, Ældresagen, Ægteskab Uden Grænser, Aarhus Erhverv / International Community, 3F og 3F Privat Service, Hotel og Restauration (3F PSHR).

Udlændinge- og Integrationsministeriet har modtaget høringsvar med bemærkninger til lovforslaget fra:

Aalborg Kommune, Dansk Flygtningehjælp, Datatilsynet, Finans Danmark, Institut for Menneskerettigheder, KL, Retspolitisk Forening og Udbetaling Danmark.

Følgende har afgivet høringsvar, men ikke haft bemærkninger til lovforslaget:

Advokatrådet, Ankestyrelsen, Centralorganisationernes Fællesudvalg CFU, Den Katolske Kirke, Rådet for Etniske Minoriteter og Ældre Sagen.

Følgende har afgivet høringsvar, men ikke ønsket at udtale sig om lovforslaget:

Præsidenten for Vestre Landsret og Præsidenten for Østre Landsret.

De modtagne høringsvar vedlægges.

Nedenfor i afsnit 2 gennemgås de indkomne høringsvar. Under hvert emneområde angives de enkelte myndigheders og organisationers hovedsynspunkter samt Udlændinge- og Integrationsministeriets kommentarer hertil. Udlændinge- og Integrationsministeriets kommentarer til høringsvarene er anført i *kursiv*.

Bemærkninger af generel politisk karakter og bemærkninger, der ikke vedrører lovforslaget, indgår ikke i høringsoversigten. Udlændinge- og Integrationsministeriet kan for en fuldstændig gennemgang af samtlige synspunkter henvise til høringsvarene, som er sendt til Folketingets Udvalg for Udlændinge- og Integration.

2. Indkomne høringsvar

2.1. Generelle bemærkninger

Dansk Flygtningehjælp er enig i, at det er problematisk, hvis der tildeles repatrieringsstøtte til personer, der begår alvorlig kriminalitet, men er bekymret for den eventuelle negative effekt forslaget kan få for repatrieringsordningen og gør opmærksom på, at forslaget pålægger kommunerne en større sagsbyrde, som gør det vanskeligt at administrere sagerne.

Ministeriet bemærker hertil, at det efter ministeriets opfattelse virker stødende for den almindelige retsopfattelse, hvis personer, der f.eks. har begået alvorlig kriminalitet efter at være vendt tilbage til hjemlandet eller det tidligere opholdsland, kan opnå yderligere økonomisk hjælp til repatriering eller reintegration. Ministeriet finder, at der med forslaget er fundet en rimelig og nødvendig balance mellem på den ene side hensynet til at sikre, at repatrieringsordningen er attraktiv for målgruppen for ordningen, og på den anden side hensynet til retsopfattelsen og nødvendigheden af en konsistent tilgang til udbetaling af hjælp til repatriering og reintegrationsbistand ved f.eks. alvorlig kriminalitet, uanset om forholdet ligger forud for eller efter repatrieringen.

Desuden muliggør forslaget efter ministeriets opfattelse en så vidt mulig hensigtsmæssig administration i kommunerne, samtidig med at der tages det nødvendige opgjør med udbetaling af yderligere hjælp til repatriering og reintegrationsbistand i tilfælde af f.eks. alvorlig kriminalitet.

Sammenfattende er det vurdering, at det er afgørende, at der indføres et redskab svarende til den foreslåede nye ordning, således at yderligere støtte kan bortfalde, når betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt.

Institut for Menneskerettigheder har anbefalet, at ministeriet i forslaget forholder sig til eventuelle menneskeretlige forpligtelser, idet forslaget om at tilbageholde og lade dele af repatrieringsstøtten bortfalde er indgribende for de involverede personer. Instituttet har bemærket, at den menneskeretlige vurdering blandt andet kan foretages på baggrund af artikel 1 i 1. Tillægsprotokol til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om beskyttelse af ejendom.

Ministeriet bemærker hertil, at den foreslåede ordning om bortfald og tilbageholdelse af støtte i forbindelse med repatriering ikke findes at give anledning til omfattende overvejelser i forhold til Danmarks menneskeretlige forpligtelser, hvorfor der ikke findes anledning til at redegøre for sådanne overvejelser i et særskilt afsnit i lovforslaget.

KL har taget forbehold for de økonomiske konsekvenser af udkastet til lovforslag og imødeser en økonomisk forhandling.

2.2. Erklæring om ikke at være sigtet, tiltalt eller dømt for et strafbart forhold

Aalborg Kommune ønsker uddybet, om det er hensigten, at kommunen skal kontakte Udlændingestyrelsen, eller om kommunen blot skal få borgeren til at underskrive erklæring og stole på denne. Aalborg Kommune ønsker endvidere uddybet, hvordan kommunen får borgeren til at underskrive erklæringen, hvis borgeren ikke har adgang til en printer. Desuden ønsker Aalborg Kommune uddybet, hvordan kommunen skal undersøge, om en borger har været tiltalt for et strafbart forhold forud for udbetaling af den resterende del af hjælp til repatriering.

KL ønsker omstændighederne for forslaget om afgivelse af en erklæring om ikke at være sigtet eller tiltalt præciseret, herunder om erklæringen kan fremsendes elektronisk. KL har bemærket, at der allerede i dag indhentes en erklæring fra borgeren forud for udbetaling af den resterende del af hjælp til repatriering, hvor borgeren f.eks. erklærer fortsat at være bosiddende på pågældende adresse i hjemlandet og foreslår, at blanketterne med disse oplysninger blandt andet bør udbygges. KL ønsker afklaring af, om kommunerne skal sende samtlige sager til vurdering i Udlændingestyrelsen, hvor personen erklærer at være sigtet eller tiltalt for enhver form for strafbart forhold. KL ønsker således præciseret, hvilket ansvar kommunen har i forhold til at afdække, om der er grundlag for at indlede en sag om bortfald af repatrieringsstøtten, herunder om det er kommunens ansvar aktivt at undersøge kilder og medier nærmere i hver enkelt sag. Endelig ønsker KL, at der fra lovens ikrafttrædelsestidspunkt findes en blanket til brug for kommunernes indhentelse af oplysninger fra den repatrierede person

Forslaget til repatrieringslovens § 7, stk. 7, indebærer, at den repatrierede person, der anmoder om at få den resterende del af repatrieringshjælpen udbetalt, som betingelse for udbetaling af hjælpen vil skulle afgive en erklæring om, hvorvidt den pågældende er eller har været sigtet, tiltalt eller dømt for et strafbart forhold, der helt eller delvist har fundet sted eller er fortsat i perioden efter kommunalbestyrelsens afgørelse efter repatrieringslovens § 7, stk. 1, og indtil det tidspunkt, hvor personen anmoder om at få udbetalt den resterende del af hjælpen.

Erklærer den repatrierede person, at den pågældende hverken er eller har været sigtet, tiltalt eller dømt for et strafbart forhold i den angivne tidsperiode, og bliver kommunalbestyrelsen ikke på anden vis gjort bekendt med, at der foreligger et sådant forhold, vil ydelsen normalt skulle komme til udbetaling. Kommunalbestyrelsen

vil således ikke af egen drift skulle foretage yderligere undersøgelser, medmindre der er i den enkelte sag måtte være en konkret anledning hertil. Hvis personen erklærer at være sigtet, tiltalt eller dømt for et forhold, der efter forslaget kan føre til bortfald af repatrieringsstøtten, vil kommunen skulle undersøge forholdet nærmere, som udgangspunkt ved at anmode Udlændingestyrelsen om en vurdering af forholdet i medfør af forslaget til repatrieringslovens § 9 b, stk. 4. Hjælpen vil i disse tilfælde som udgangspunkt kunne tilbageholdes.

Der gælder efter forslaget ikke særlige formkrav for den repatrierede persons afgivelse af erklæringen efter forslaget. I forlængelse heraf bemærker ministeriet, at ministeriet i forbindelse med en kommende revision af vejledningen om repatrieringsloven vil adressere administrationen af den nye foreslåede ordning.

Dansk Flygtningehjælp har til forslaget om, at den repatrierede person – inden for en rimelig fastsat frist af kommunalbestyrelsen – skal afgive en erklæring, bemærket, at erfaringen viser, at der ofte er udfordringer med kontakten mellem kommunalbestyrelsen og den repatrierede person. Dansk Flygtningehjælp har endvidere henvist til ministeriets tidligere fortolkning af repatrieringsloven i 2013, hvoraf det følger, at det ikke er en pligt for borgeren at rette henvendelse til kommunen for at modtage den resterende del af repatrieringshjælpen. Dansk Flygtningehjælp bemærker i forlængelse heraf, at fristen for afgivelsen af den omtalte erklæring bør være rimelig og specificeres i forslaget.

KL ønsker tidsfristen afklaret.

Udlændinge- og Integrationsministeriet bemærker hertil, at lovforslaget på baggrund af høringsvarene er justeret således, at det fremgår af forslaget, at erklæringen skal afgives inden for en rimelig frist fastsat af kommunalbestyrelsen, hvorved personen har mulighed for at reagere inden for fristen ved hjælp af den kommunikationsform, som – udover at være egnet til formålet – konkret vurderes at være tilgængelig, at det forudsættes, at kommunalbestyrelsen som udgangspunkt ikke fastsætter fristen til mindre end 4 uger, og at fristen vil kunne være længere f.eks. i sager, hvor kommunikationen med den pågældende person vil skulle ske med almindelig post, og hvor postgangen til den pågældendes opholdssted som følge af forholdene i hjemlandet eller det tidligere opholdsland er af længere varighed.

Ministeriet skal endvidere bemærke, at ministeriet fortsat er enig i, at retten til repatrieringshjælp ikke bortfalder, alene fordi borgeren ikke retter henvendelse inden for en nærmere bestemt tidshorisont. Forslaget ændrer ikke herved. Noget andet er, at udbetaling af den resterende del af hjælpen bl.a. forudsætter, at personen retter henvendelse herom, at de tidsmæssige betingelser for at få udbetalt hjælpen er opfyldt på tidspunktet for henvendelsen, og at personen fortsat opholder sig i

hjemlandet eller det tidligere opholdsland. Med forslaget foreslås det som noget nyt, at udbetaling af den resterende del af repatrieringshjælpen derudover betinges af, at der afgives en erklæring, jf. forslaget til repatrieringslovens § 7, stk. 7. Erklæringen vil kunne afgives samtidig med anmodningen om at modtage den resterende del af hjælpen. Er dette ikke tilfældet, vil kommunalbestyrelsen skulle anmode personen om at afgive en sådan erklæring inden for en rimelig frist.

2.3. Tilbagebetaling af den resterende del af hjælp til repatriering

Kommunernes Landsforening (KL) har bemærket, at forslaget om at tilbagebetale repatrieringsstøtte i praksis vil have meget lille effekt, og at kommunerne sjældent vil kunne indkræve beløbet fra den repatrierede, hvorfor det bør præciseret, hvordan det sikres, at kommunerne ikke blot rejser et symbolsk tilbagebetalingskrav. KL har endvidere bemærket, at der savnes en nærmere uddybning af, hvordan den obligatoriske tilbagebetalingspligt konkret skal håndhæves af henholdsvis kommunen og Gældsstyrelsen.

Udlændinge- og Integrationsministeriet bemærker hertil, at formålet med forslaget om tilbagebetaling af repatrieringshjælpen er, at kommunalbestyrelsen skal kunne kræve tilbagebetaling af den allerede udbetalte resterende repatrieringshjælp i tilfælde, hvor myndighederne først efter udbetalingstidspunktet får en formodning om, at personen på et tidspunkt efter afgørelsen om hjælp, men forud for anmodningstidspunktet, f.eks. har begået alvorlig kriminalitet, og når der herefter træffes afgørelse om bortfald af den resterende del af hjælpen. Uanset at det i praksis i visse tilfælde vil kunne vise sig svært at inddrive pengene, vurderer ministeriet, at hensynet til retsopfattelsen nødvendiggør indførelsen af et redskab svarende til den foreslåede ordning, således at yderligere støtte kan bortfalde, og krav om tilbagebetaling stilles, når den repatrierede person f.eks. har begået alvorlig kriminalitet efter afgørelse om at yde støtte.

2.4. Tilbageholdelse og bortfald af den resterende del af hjælp til repatriering og reintegrationsbistand

Dansk Flygtningehjælp finder det beklageligt, at bevisstandarden for tilbageholdelse af repatrieringsstøtte er lav, da det kan medføre misbrug og chikane. Det anbefales i den forbindelse, at der fastsættes en kort, men rimelig frist for Udlændingestyrelsens sagsbehandlingstid i forbindelse med de konkrete sager. Dansk Flygtningehjælp finder forslaget om tilbageholdelse af den løbende, månedlige reintegrationsbistand uforholdsmæssigt indgribende som følge af det manglende forsørgelsesgrundlag i perioden, hvori tilbageholdelsen sker og opfordrer til, at reintegrationsbistanden først tilbageholdes og evt. tilbagebetales, når der er større sikkerhed for, at personen er sigtet eller tiltalt for alvorlig kriminalitet. Yderligere stiller Dansk Flygtningehjælp sig uforstående over for, at det blot skal tilkendegives over

for den repatrierede, at kommunalbestyrelsen iværksætter en tilbageholdelse af den resterende del af repatrieringsstøtten. Dansk Flygtningehjælp har i den forbindelse også bemærket, at forslaget om tilbageholdelse af reintegrationsbistanden kan medføre, at personen gør brug af fortrydelsesretten. Desuden ønskes det afklaret, om Udlændingestyrelsen vil udstede tilbagerejsetilladelse til en person, som ønsker at fortryde sin repatriering, fordi reintegrationsbistanden tilbageholdes, mens de danske myndigheder vurderer oplysningerne om alvorlig kriminalitet.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at der fastsættes en højere bevisstandard for tilbageholdelse af repatrieringsstøtten i lyset af tilbageholdelsens indgribende karakter for den repatrierede person, og at ministeriet sikrer, at Udlændingestyrelsen forud for en tilkendegivelse om tilbageholdelse partshører personen, samt at tilkendegivelsen ledsages af en begrundelse.

Udlændinge- og Integrationsministeriet bemærker hertil, at adgangen til at tilbageholde yderligere støtte til repatriering og reintegration efter forslaget til repatrieringslovens § 9 b, stk. 3, og § 10 b, stk. 3, har til formål at sikre, at en afgørelse om bortfald efter omstændighederne ikke vil være uden reel virkning i situationer, hvor vurderingen af, om et forhold er omfattet af forslaget til repatrieringslovens § 9 b, stk. 1, og § 10 b, stk. 1, først foretages på et tidspunkt, hvor efterfølgende tilbagebetaling af hjælpen viser sig at være udsigtsløs. Det er således ministeriets vurdering, at bevisstandarden ved tilbageholdelsesvurderingen bør være lavere end bevisstandarden ved bortfaldsvurderingen. Endvidere er det vurderingen, at der med ordningen skal kunne foretages en forholdsvis hurtig vurdering af adgangen til at tilbageholde repatrieringsstøtten, så formålet med den foreslåede ordning ikke i realiteten forspildes, hvis tilbagebetaling måtte vise sig udsigtsløs.

Samtidig forudsættes det med lovforslaget, at det af hensyn til den enkelte person vil kræve en forholdsvis hurtig sagsbehandling fra såvel kommunen som Udlændingestyrelsen, når indhentelse af vurderingen er til brug for kommunalbestyrelsens vurdering af tilbageholdelse efter forslaget til § 9 b, stk. 3. Det bemærkes i den forbindelse, at det umiddelbart er vurderingen, at der alene vil være tale om et begrænset antal sager om tilbageholdelse, og at det således vil være muligt for myndighederne at prioritere sådanne sager.

Ministeriet bemærker endvidere, at det på baggrund af høringssvarene er præciseret i lovforslaget, at retstilstanden også uden de foreslåede bestemmelser i repatrieringslovens § 9 b, stk. 3, 2. pkt., og § 10 b, stk. 3, 2. pkt., ville være, at kommunalbestyrelsens tilkendegivelse til en person om, at hjælpen tilbageholdes, ikke er en afgørelse i forvaltningslovens forstand, men en procesledende beslutning, idet tilkendegivelsen kan betragtes på linje med en foreløbig justering af en løbende udbetaling.

Desuden bemærker ministeriet, at den vurdering, som efter forslaget skal foretages i sådanne sager, for så vidt angår karakteren af det begåede forhold svarer til den vurdering, som allerede i dag foretages, når det skal vurderes, om en tidsbegrænset eller tidsubegrænset opholdstilladelse skal inddrages i medfør af udlændingelovens § 19, stk. 2, nr. 2 eller 3, herunder i tilfælde, hvor en udlænding måtte gøre brug af fortrydelsesretten. Det bemærkes i den forbindelse, at i tilfælde, hvor betingelserne efter udlændingelovens § 19, stk. 2, nr. 2 eller 3, for at inddrage en opholdstilladelse er opfyldt, skal inddragelse ske, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, jf. udlændingelovens § 19 a, stk. 3, jf. § 26, stk. 2. Ved vurderingen heraf vil det efter omstændighederne kunne indgå, hvis udlændingen i en periode har opholdt sig i det tidligere hjemland eller oprindelsesland som led i repatriering, ligesom det vil kunne indgå, hvad der måtte være baggrunden for anvendelsen af fortrydelsesretten. Det bemærkes hertil, at omfanget af sager, hvor en person efter repatriering måtte begå alvorlig kriminalitet mv., vurderes at være meget begrænset. På den baggrund er det umiddelbart vurderingen, at ordningen om bortfald af repatrieringsstøtten ikke vil have den virkning, at en større andel, for hvem den foreslåede ordning vil kunne få betydning, vil kunne opnå lovligt ophold her i landet, eller at fortrydelsesretten vil blive søgt anvendt i større omfang.

Der er i øvrigt ikke med lovforslaget lagt op til at ændre praksis for, hvornår og i hvilke tilfælde en tilbagerejsetilladelse udstedes.

KL er enig i, at repatrieringsordningen bør sikres mod misbrug, men vurderer, at forslaget om tilbageholdelse pålægger kommunerne betydelige administrative opgaver. KL savner en klar beskrivelse af forløbet i sagsbehandlingen, som kommunen forventes at foretage, når denne modtager en anmodning om udbetaling af den resterende del af repatrieringsstøtte og opfordrer til, at ministeriet indarbejder lovændringerne i vejledningen om repatriering. I den forbindelse ønsker KL proceduren for kommunernes indhentelse af en vurdering fra Udlændingestyrelsen præciseret, herunder hvornår kommunen kan tilkendegive over for den repatrierede person, at repatrieringsstøtten tilbageholdes, ligesom Udlændingestyrelsens vurdering til kommunen skal indeholde en tidsfastsættelse af forholdet, der lægges til grund for evt. bortfald af repatrieringsstøtten. Endelig ønsker KL præciseret, på hvilket grundlag Udbetaling Danmark kan stoppe udbetaling af reintegrationsbistanden.

Udbetaling Danmark har bemærket, at der i forslaget ikke tages højde for, at det er Udbetaling Danmark, der forestår udbetalingen af den løbende, månedlige reintegrationsbistand. Det anføres i den forbindelse, at det ikke fremgår klart af forslaget, hvorledes Udbetaling Danmark bliver orienteret om ophør af reintegrationsbistanden, og fra hvilket tidspunkt Udbetaling Danmark skal tilbageholde reintegrati-

onsbistanden. Udbetaling Danmark søger oplyst, om Udbetaling Danmark efter forslaget tillige skal orientere kommunen, hvis Udbetaling Danmark får formodning om, at den repatrierede person har begået alvorlig kriminalitet, og foreslår i givet fald, at dette fremgår eksplicit af de foreslåede bestemmelser.

Efter forslaget til repatrieringslovens § 9 b, stk. 3, og § 10 b, stk. 3, vil udbetaling af yderligere repatrieringsstøtte skulle tilbageholdes, bl.a. når der foreligger oplysninger, som giver grund til at antage, at der foreligger et forhold omfattet af forslaget til § 9 b, stk. 1, og § 10 b, stk. 1. Kommunen vil således fra det tidspunkt, hvor kommunen har en formodning om, at den repatrierede person har begået et forhold, der kan føre til bortfald, skulle tilbageholde repatrieringsstøtten, hvilket tidspunkt vil kunne foreligge forud for anmodningen om en vurdering fra Udlændingestyrelsen. Det forudsættes med lovforslaget, at det af hensyn til den enkelte person vil kræve en forholdsvis hurtig sagsbehandling fra både kommunen og Udlændingestyrelsen, når indhentelse af vurderingen er til brug for kommunalbestyrelsens vurdering af tilbageholdelse. Det bemærkes i den forbindelse, at det umiddelbart er vurderingen, at der alene vil være tale om et begrænset antal sager om tilbageholdelse, og at det således vil være muligt for myndighederne at prioritere sådanne sager.

Med forslaget vil kommunalbestyrelsen som i andre sager om ophør af hjælp skulle orientere Udbetaling Danmark, hvis kommunalbestyrelsen tilbageholder støtten eller træffer afgørelse om bortfald, således at Udbetaling Danmark kan ophøre med udbetalingen. I den omfang Udbetaling Danmark måtte blive bekendt med oplysninger, der kan have betydning for kommunalbestyrelsens virksomhed i sager om bortfald eller tilbageholdelse, vil Udbetaling Danmark kunne videregive sådanne oplysninger til kommunen i overensstemmelse med gældende ret i øvrigt.

Vedtages lovforslaget, vil ministeriet sende en orienteringsskrivelse til kommunerne om hovedpunkterne i den foreslåede ordning og kommunernes administration, ligesom ministeriet i forbindelse med en kommende revision af vejledningen om repatrieringsloven vil adressere administrationen af den nye foreslåede ordning.

Retspolitisk Forening har bemærket, at forslaget om bortfald af repatrieringsstøtte tager afsæt i en mistanke om kriminalitet og med blot en udvisning til følge, og forslaget er på den baggrund i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 6 om ret til retfærdig rettergang. Forslaget er således efter Retspolitisk Forenings fortolkning i strid med Danmarks internationale forpligtelser, og de anbefaler derfor ikke forslaget.

Ministeriet bemærker hertil, at de forhold, der kan føre til, at den resterende del af hjælp til repatriering efter den foreslåede bestemmelse i repatrieringslovens § 9 b, stk. 1, bortfalder, for så vidt angår karakteren af forholdet svarer til de tilfælde,

hvorefter en opholdstilladelse efter omstændighederne kan inddrages eller nægtes forlænget i medfør af udlændingelovens § 19, stk. 2, nr. 2 og 3, og § 11, stk. 2, jf. § 10, stk. 1, stk. 2, nr. 1 og 2, og stk. 5. Den vurdering af karakteren af det begåede forhold, som skal foretages efter den foreslåede bestemmelse i repatrieringslovens § 9 b, stk. 1, svarer således til den vurdering, som Udlændingestyrelsen allerede i dag foretager, når det skal vurderes, om en tidsbegrænset eller tidsubegrænset opholdstilladelse skal inddrages i medfør af udlændingelovens § 19, stk. 2, nr. 2 og 3, eller nægtes forlænget i medfør af § 11, stk. 2.

2.5. Retten til den resterende del af hjælp til repatriering og reintegrationsbistand for familiemedlemmer

Dansk Flygtningehjælp ser positivt på, at retten til den resterende del af hjælp til repatriering udelukkende fortabes for den person, der er sigtet eller tiltalt for kriminelle forhold, og ikke for eventuelle familiemedlemmer, som er repatrieret sammen med den repatrierede person.

KL har bemærket, at i de tilfælde, hvor referencen mister opholdstilladelse og grundlaget for repatriering ikke længere er til stede, er lovhjemlen til at fastholde retten til udbetaling for den øvrige familie uklar i forslaget, hvorfor ministeriet bør præcisere hjemmelen.

Ministeriet har noteret sig bemærkningerne fra KL.

2.6. Vejledningspligt

KL finder det uklart i forslaget, hvorvidt kommunerne har en udvidet vejledningspligt forud for den repatrierede persons udrejse, herunder hvem der vejleder borgerne om betingelserne i forslaget forud for udrejsen, og at kommunerne blandt andet som udgangspunkt ikke har kompetence til at vejlede om strafbare forhold, der efter forslaget kan føre til bortfald af repatrieringsstøtten.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har noteret sig bemærkningerne fra KL. Vedtages lovforslaget, vil ministeriet sende en orienteringsskrivelse til kommunerne om hovedpunkterne i den foreslåede ordning og kommunernes administration, ligesom ministeriet i forbindelse med en kommende revision af vejledningen om repatrieringsloven vil adressere administrationen af den nye foreslåede ordning.

2.7. Forholdet til forvaltningsloven og de databeskyttelsesretlige regler

Datatilsynet har henvist til databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 2, og bemærket, at det er Datatilsynets vurdering, at de foreslåede bestemmelser i § 1, nr.

6 og 7, ikke fastsætter mere præcist specifikke krav, der sikrer lovlig og rimelig behandling. Det er tilsynets vurdering, at de foreslåede bestemmelser sammenholdt med bemærkningerne i forslaget fremstår som lempelse af betingelserne for lovlig behandling af personoplysninger. Efter Datatilsynets vurdering må det anses for tvivlsomt, om de foreslåede bestemmelser kan fastsættes inden for rammerne af det nationale råderum, jf. artikel 6, stk. 2. Datatilsynet bemærker i den forbindelse navnlig, at kravet om, at behandling af personoplysninger skal være nødvendig, ikke er medtaget i de foreslåede bestemmelser. Datatilsynet har endvidere henvist til afsnit 2.7.5.1 i Justitsministeriets vejledning om lov kvalitet og tjeklisterne deri. Datatilsynet har i øvrigt bemærket, at Udlændinge- og Integrationsministeriet har vurderet, at der allerede er et lovligt grundlag for at videregive personoplysningerne i de forskellige situationer. Datatilsynet har endelig henstillet til, at formuleringen om samtykke ("uden personens samtykke") udgår af lovteksten, idet spørgsmålet om behandlingsgrundlag, herunder baggrunden for at behandlingen kan ske uden samtykke, ses mere hensigtsmæssigt udfoldet i bemærkningerne.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har justeret i overensstemmelse med Datatilsynets bemærkninger. Det fremgår således af de foreslåede bestemmelser til lovtekst vedrørende de forskellige behandlinger af personoplysninger (udveksling af oplysninger), at behandling kan ske, når det er "nødvendigt" på nærmere angiven vis, og at der videregives de oplysninger, der er "nødvendige" for en nærmere angiven sagsbehandling, jf. eksempelvis forslagets § 1, nr. 6, med forslaget til affattelse af lovens § 7, stk. 5. Endvidere er ordlyden af de foreslåede bestemmelser ændret således, at formuleringen vedrørende ingen samtykke til behandling af personoplysninger er udgået af forslaget til bestemmelseernes ordlyd.

Endvidere fremgår det af forslaget, at det er vurderingen, at der er hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, til at videregive almindelige personoplysninger i en sag fra en kommunalbestyrelse til Udlændingestyrelsen med henblik på, at Udlændingestyrelsen kan udarbejde en vurdering efter de foreslåede bestemmelser på et oplyst grundlag, og at der herved er lagt vægt på, at videregivelsen af oplysningerne er nødvendig i sagsbehandlingen af nærmere angivne grunde. Det fremgår bl.a. endvidere af forslaget, at det er vurderingen, at den nævnte behandling er nødvendig for udførelsen af en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som udlændingemyndighederne mv. har fået pålagt, jf. artikel 6, stk. 3, 2. pkt., og at det i den forbindelse bl.a. er vurderingen, at nødvendighedskravet er opfyldt på nærmere angiven vis. Der er herved taget højde for den tjekliste, som Datatilsynet har henvist til.

Desuden bemærkes det, at det bl.a. fremgår af de særlige bemærkninger til forslaget, at forslaget har til formål at sikre effektive og hensigtsmæssige rammer for

kommunernes behandling af sådanne sager, og at det præciseres, at nærmere angivne involverede myndigheder vil kunne videregive de oplysninger, der bl.a. er nødvendige til sagens behandling, til den relevante kommune, og at der ikke forinden skal indhentes et samtykke fra personen hertil. Endelig bemærkes, at der med forslaget ikke er tale om en lempelse af betingelserne for lovlig behandling af personoplysninger, og at det vil ske inden for rammerne af databeskyttelsesforordningen.

Ministeriet skal endvidere bemærke, at det bl.a. fremgår af forslaget, at det er vurderingen, at den nævnte behandling er nødvendig af hensyn til væsentlige samfundsinteresser, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra g, på nærmere angiven vis, og at det i den forbindelse også er vurderingen, at proportionalitetskravet er opfyldt på nærmere angiven vis. Det bemærkes, at ministeriet herved har taget højde for den tjekliste, som Datatilsynet har henvist til. Ministeriet skal endelig bemærke, at det – efter Datatilsynets bemærkninger – udtrykkeligt fremgår af forslaget vedrørende behandlingen af følsomme personoplysninger, jf. artikel 9, at administrationen sker således, at der hos myndighederne fastsættes passende og i visse tilfælde specifikke foranstaltninger på nærmere angiven vis, og der er i forslaget på nærmere angiven vis er henvist til regler om tavshedspligt og til principperne for behandling af personoplysninger, jf. artikel 5 i databeskyttelsesforordningen, som også er gennemgået i forslaget. Ministeriet bemærker, at dette ikke fremgår udtrykkeligt af lovforslaget vedrørende behandling af oplysninger efter artikel 6, men det forudsættes, at administrationen vil ske tilsvarende i visse tilfælde.

2.8. Klageadgang

Dansk Flygtningehjælp finder det yderst problematisk, at forslaget afskærer den almindelige klageadgang til Ankestyrelsen, hvis kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om bortfald af repatrieringsstøtte, da indbringelse for en dansk domstol må antages at være illusorisk for flere af de repatrierede personer, der ikke opholder sig her i landet.

Institut for Menneskerettigheder er enig i, at en række forhold, som skal vurderes, kan karakteriseres som mere objektivt prægede, men det er instituttets opfattelse, at en række spørgsmål af relevans for vurderingen vil være mere subjektivt prægede, herunder troværdigheden af de oplysninger, som kommunalbestyrelsens afgørelser beror på. Efter instituttets opfattelse bør hensynet til administrativt besvær set i forhold til antallet af sager ikke i sig selv være afgørende for borgerens adgang til at klage. Endvidere kan et hensyn til effektive sagsgange efter instituttets opfattelse sikres ved, at der gives klageadgang til en anden instans med den fornødne ekspertise på området som f.eks. Udlændingenævnet. Endelig anbefaler instituttet at der overvejes en adgang til klage over Udlændingestyrelsens tilkendegivelse om tilbageholdelse af repatrieringsstøtten.

Ministeriet har noteret sig bemærkningerne fra Dansk Flygtningehjælp og Institut for Menneskerettigheder. Ministeriet finder det imidlertid ubetænkeligt at afskære adgang til administrativ rekurs til Ankestyrelsen i sådanne sager navnlig henset til, at vurderingen af, om et forhold efter sin karakter omfattes af udelukkelsesgrundene i udlændingelovens § 10, stk. 1, stk. 2, nr. 1 eller 2, eller stk. 5, i hovedsagen baserer sig på en række mere objektivt prægede forhold, herunder om alvorlig kriminalitet mv. begået efter afgørelsen om hjælp til repatriering eller afgørelsen om reintegrationsbistand ville kunne medføre udvisning ved dom efter udlændingelovens §§ 22-24 som følge af straffens karakter og længde, hvis forholdet var begået her i landet. Der er herved tale om spørgsmål, som sædvanligvis vurderes af domstolene (i sager om udvisning ved dom) eller indgår som del af en udtalelse fra Rigsadvokaten til udlændingemyndighederne (i inddragelsessager og sager om nægtelse af forlængelse af en opholdstilladelse), og som ikke ligger inden for Ankestyrelsens sædvanlige ansvarsområde i forbindelse med klagesager. Det vil i sager om bortfald af ydelsen således være op til Rigsadvokaten at vurdere, hvilken straf den pågældende ville have modtaget, hvis kriminaliteten var begået her i landet, og om karakteren af kriminaliteten i sig selv kunne føre til udvisning. Indførelse af en klageadgang til Ankestyrelsen ville således skabe en helt ny retsstilling derved, at Ankestyrelsens prøvelse i princippet vil kunne omfatte Rigsadvokatens vurdering. Endvidere bemærkes det særligt, at der ikke vil skulle foretages en vurdering af, om udlændingelovens § 26, der indeholder et vidt skøn, vil være til hinder for udvisning, hvilket i sig selv – og set i sammenhæng med de øvrige elementer – taler for, at afskæring af klageadgangen er ubetænkelig. Tilsvarende baserer kommunalbestyrelsens vurdering af, om det begåede forhold opfylder de tidsmæssige betingelser, sig i hovedsagen på mere objektivt prægede forhold i relation til, hvornår forholdet er begået. Hertil kommer, at der i disse sager findes at være behov for en forholdsvis hurtig afklaring, ligesom det er indgået i vurderingen, at der med afgørelser om at yde støtte er tale om begunstigende forvaltningsakter, og at kommuner ikke står i et almindeligt underordningsforhold til andre myndigheder, hvorfor deres afgørelser ikke kan påklages efter den almindelige forvaltningsretlige retsgrundsætning om rekurs. Endelig skal ministeriet bemærke, at tilkendegivelsen over for den repatrierede person ikke er en afgørelse, hvorfor der ikke klages over denne tilkendegivelse. Det er i den forbindelse indgået i overvejelserne om ordningens udformning, at der med ordningen skal kunne foretages en forholdsvis hurtig vurdering af adgangen til at tilbageholde repatrieringsstøtten, så formålet med den foreslåede ordning ikke i realiteten forspildes, hvis tilbagebetaling måtte vise sig udsigtsløs.

2.9. Overgangsordning

Aalborg kommune har anført, at kommunen ønsker en evt. overgangsordning utvetydigt formuleret.

Dansk Flygtningehjælp har bemærket, at det i forslaget ikke er nærmere specificeret, om ændringerne af repatrieringsloven vil få indvirkning på personer, der er repatrieret før den 1. februar 2021, hvor loven træder i kraft, eller hvorvidt ændringerne udelukkende gælder for personer, der repatrierer efter den 1. februar 2021. Dansk Flygtningehjælp anbefaler, at dette fremgår tydeligt, og at ændringerne kun berører personer, som repatrierer efter den 1. februar 2021, så borgeren blandt andet kan få den nødvendige rådgivning.

Udlændinge- og Integrationsministeriet bemærker hertil, at lovforslaget er justeret således, at en overgangsordning er indarbejdet i § 2 i lovforslaget. Det følger heraf bl.a., at de foreslåede bestemmelser om bortfald i repatrieringslovens § 9 b, stk. 1, og § 10 b, stk. 1, vil finde anvendelse for alle afgørelser om hjælp til repatriering, jf. repatrieringslovens § 7, stk. 1, og om den løbende, månedlige reintegrationsbistand, jf. repatrieringslovens § 10, stk. 1, der er truffet efter lovens ikrafttræden. Desuden følger det heraf, at de foreslåede bestemmelser om bortfald i repatrieringslovens § 9 b, stk. 1, og § 10 b, stk. 1, vil finde anvendelse for afgørelser om hjælp til repatriering, jf. repatrieringslovens § 7, stk. 1, og om den løbende, månedlige reintegrationsbistand, jf. repatrieringslovens § 10, stk. 1, der er truffet før lovens ikrafttræden, når det forhold, som efter forslaget kunne føre til bortfald, helt eller delvis har fundet sted eller er fortsat efter lovens ikrafttræden, og der er afsagt en dom om forholdet inden for den periode, der er nævnt i § 9 b, stk. 2, og § 10 b, stk. 2. Udbetaling af den resterende del af hjælp til repatriering eller den løbende, månedlige reintegrationsbistand vil, uanset at afgørelsen er truffet før lovens ikrafttræden, efter forslaget desuden kunne tilbageholdes, når det forhold, som efter forslaget kunne føre til bortfald, helt eller delvist har fundet sted eller er fortsat efter lovens ikrafttræden, og når personen er sigtet eller tiltalt for forholdet inden for den periode, der er nævnt i § 9 b, stk. 2, eller § 10 b, stk. 2, og der er udsigt til, at der afsiges dom inden for rimelig tid. Endvidere følger det heraf bl.a., at repatrieringslovens § 9 b, stk. 1, og § 10 b, stk. 1, har virkning for afgørelser, der er truffet før lovens ikrafttræden, uanset at det forhold, der kunne føre til bortfald af den resterende del af hjælp til repatriering eller den løbende, månedlige reintegrationsbistand, i sin helhed er begået før lovens ikrafttræden, hvis der er grund til at antage, at den resterende del af hjælpen til repatriering eller den løbende, månedlige reintegrationsbistand vil blive anvendt til forhold, der i sig selv ville være omfattet af udlændingelovens § 10, stk. 1.

3. Lovforslaget i forhold til lovudkastet

Ud over de ændringer, der er angivet ovenfor, indeholder lovforslaget i forhold til lovudkastet følgende indholdsmæssige ændringer:

Den foreslåede bestemmelse i repatrieringslovens § 7, stk. 7, er ændret således, at udbetaling af den resterende del af hjælp til repatriering, jf. stk. 3-6, er betinget af, at personen efter anmodning fra kommunalbestyrelsen også erklærer ikke at være dømt for et strafbart forhold, der helt eller delvist har fundet sted eller er fortsat i perioden efter kommunalbestyrelsens afgørelse efter stk. 1, og indtil det tidspunkt, hvor personen anmoder om at få udbetalt den resterende del af hjælpen.

Den foreslåede bestemmelse i repatrieringslovens § 10 b, stk. 2, er ændret således, at bortfald af den løbende, månedlige reintegrationsbistand er betinget af, at det forhold, som ville udelukke personen fra opholdstilladelse, jf. stk. 1, helt eller delvist har fundet sted eller er fortsat i perioden efter kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 10, stk. 1, og indtil det tidspunkt, hvor reintegrationsbistanden ophører. Der er således tilføjet et sluttidspunkt for, hvornår forholdet skal være begået.

Herudover er der foretaget justeringer af sproglig og lovteknisk karakter.